

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство финансија и привреде

ПРИРУЧНИК ЗА ПРИМЕНУ ПРАВИЛНИКА О ЕЛЕКТРИЧНОЈ ОПРЕМИ НАМЕЊЕНОЈ ЗА УПОТРЕБУ У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНИХ ГРАНИЦА НАПОНА

Београд, 2012.

Приручник за примену Правилника о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених граница напона

Издавач:

Министарство финансија и привреде Републике Србије
Кнеза Милоша 20,
11 000 Београд, Србија

Ова публикација је настала уз подршку:

GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH)
ACCESS – Програм подршке развоја конкурентности МСП у Србији у складу са процесом придруживања ЕУ
Макензијева 24/5
11 000 Београд, Србија

Аутори: Драган Божанић, Зоран Бакић

Уредници: Сабина Николић, Тамара Илић

Стручна рецензија: Јелена Поповић, Хелмут Маирхофер

Припрема и штампа: Радунић д.о.о., Београд

ISBN: 978-86-88295-17-8

Тираж: 1000

Место и датум публикације: Београд, септембар 2012. године

Садржај

УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ ПРАВИЛНИКА О ЕЛЕКТРИЧНОЈ ОПРЕМИ НАМЕЂЕНОЈ ЗА УПОТРЕБУ У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНИХ ГРАНИЦА НАПОНА	5
1. Увод	5
2. Делокруг Правилника	7
2.1. Производи обухваћени Правилником	7
2.2. Производи који нису обухваћени Правилником	7
3. Битни захтеви и оцена ризика	11
3.1. Који су безбедоносни аспекти обухваћени Правилником	12
3.2. Општи услови који морају да буду испуњени	12
3.3. Заштита од опасности које могу настати од електричне опреме	13
3.4. Заштита од опасности које могу проузроковати спољни утицаји на електричну опрему	13
4. Списак српских стандарда који прати Правилник и Претпоставка о усаглашености	13
5. Техничка документација	14
6. Оцењивање усаглашености	15
6.1. Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач	15
6.2. Оцењивање усаглашености које спроводи Именовано тело	15
7. Означавање усаглашености и пратећа документација	17
7.1. Означавање	17
7.2. Декларација о усаглашености	18
7.3. Потврда о усаглашености	19
7.4. Упутства	19
8. Заштитна клаузула	20
9. Тржишни надзор	20
10. Закључак	21
 ПРАВИЛНИК О ЕЛЕКТРИЧНОЈ ОПРЕМИ НАМЕЂЕНОЈ ЗА УПОТРЕБУ У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНИХ ГРАНИЦА НАПОНА	 23

УПУТСТВО ЗА ПРИМЕНУ ПРАВИЛНИКА О ЕЛЕКТРИЧНОЈ ОПРЕМИ НАМЕЊЕНОЈ ЗА УПОТРЕБУ У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНИХ ГРАНИЦА НАПОНА

1. УВОД

Ово упутство је приређено са намером да помогне свим привредним субјектима (произвођачима, увозницима, дистрибутерима опреме), односно свима онима који се баве пројектовањем, производњом и/или трговином електричне опреме намењене за употребу у оквиру одређених граница напона. Поред наведених, конзументи упутства могу бити и друге заинтересоване стране који непосредно или посредно примењују Правилник о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених граница напона („Службени гласник РС”, број 13/10 - у даљем тексту: Правилник), као што су именована тела за оцењивање усаглашености (у даљем тексту: Именована тела), стандардизери, удружења потрошача, органи тржишног надзора и сл.

Намера аутора приручника је да обезбеди кратак и сажет преглед у смислу:

- примене Правилника,
- битних захтева,
- списка српских стандарда који прате Правилник,
- техничке документације и оцене ризика,
- начина (модула) оцењивања усаглашености,
- принципа означавања усаглашености српским знаком усаглашености,
- документације која прати производ,
- заштитне клаузуле и
- тржишног надзора.

Правилник је усклађен са свим начелима и битним захтевима Директиве 2006/95/ЕЗ Европског парламента и Савета од 12. децембра 2006. године о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених граница напона (LVD), што је у складу са преузетим обавезама Републике Србије из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), као и из Националног програма интеграције Републике Србије у Европску унију (НПИ) у вези са транспоновањем директива Европске уније (ЕУ) у национално законодавство, односно усклађивањем домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ. Обавезе из ССП се нарочито односе на слободан проток роба и, у том смислу, неопходности хармонизације техничког законодавства Републике Србије са техничким законодавством Европске уније са циљем уклањања техничких препрека за трговину као једног од кључних елемената за обезбеђивање слободног протока роба и стварања јединственог тржишта.

Ако се Правилник дефинише из другог угла, односно може се рећи да му је примарни циљ да хармонизује правила која уређују продају електричне опреме док у исто време гарантује највећи могући ниво безбедности, али се са правом може констатовати и то да Правилник заправо представља упутство намењено инжењерском кадру које се мора применити на самом почетку пројектовања електричне опреме са основним циљем да се омогући њено стављање на тржиште и/или употребу. Може се рећи да се мења и сам приступ производњи.

Правилником је прописана појачана и **искључива одговорност произвођача** да електрична опрема која се ставља на тржиште и/или употребу мора бити усаглашена са битним захтевима за заштиту здравља и безбедности, што се постиже прописаном интерном контролом производње. То не искључује и учешће Именованих тела, као тзв. треће стране, у оцењивању усаглашености, што зависи од потреба и избора произвођача, а понекад и као вид додатне „контроле” произвођача.

„произвођач је правно лице, предузетник или физичко лице које израђује производ или лице које се представља као произвођач стављањем на производ свог пословног имена, имена или назива, жига, неке друге препознатљиве ознаке или на други начин“;

*Закон о техничким захтевима и оцењивању усаглашености,
(„Службени гласник РС”, број 36/09)*

Овај правилник је праћен списком српских стандарда из области електричне опреме, који саставља и објављује министар надлежан за доношење овог правилника у „Службеном гласнику Републике Србије”. У питању су српски стандарди којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из области електричне опреме, које доноси Институт за стандардизацију Србије, чијом применом се остварује претпоставка усаглашености са битним захтевима овог правилника.

Од суштинског је значаја предвиђена намена производа која даље опредељује примену директива, односно правилника.

Правилник неће указати на који начин произвођач треба да изради производ који ће бити усаглашен са битним захтевима за заштиту здравља и безбедности и такав ставити на тржиште, већ „само“ шта се мора испунити, а начин како ће се то постићи препушта самом произвођачу. Између осталог у томе се и огледа флексибилност тзв. Новог приступа ЕУ.

Слика 1. Структура Правилника

2. ДЕЛОКРУГ ПРАВИЛНИКА

Правилником се прописују битни захтеви за безбедност и други захтеви и услови који морају бити испуњени за стављање на тржиште и/или употребу електричне опреме намењене за употребу у оквиру одређених граница напона, претпоставка усаглашености, поступци за оцењивање усаглашености, знак усаглашености и означавање усаглашености, садржина декларације о усаглашености, заштитна клаузула и захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености.

2.1. Производи обухваћени Правилником

Ступањем на снагу и почетком пуне примне (20. март 2010. године) Правилник је генерисао највећи број питања везано за подручје примене, односно на које се производе Правилник примењује?

Правилник се примењује на сву електричну опрему пројектовану и намењену за употребу у границама напона између **50 V** и **1000 V** за наизменичну струју и између **75 V** и **1500 V** за једносмерну струју. Границе напона упућују на напон електричног улаза или излаза, а не на напоне који се могу јавити унутар опреме.

Европска комисија је по овом питању заузела став да ће се појам „*пројектовано за употребу у одређеним границама напона*” тумачити да опрема има или улазни напон или излазни напон, унутар тог напонског опсега. Унутар саме опреме могу постојати и виши напони.

Шта је електрична опрема?

Израз „**електрична опрема**” није ближе дефинисан у Правилнику. Из тих разлога он треба да се тумачи у складу са међународно признатим значењем овог термина.

Дефиниција електричне опреме у Међународном електротехничком речнику ИЕС-а (International Electrotechnical Commission - Међународна електротехничка комисија) гласи:

„артикул који се користи за сврхе као што је производња, претварање, пренос, дистрибуцију или употребу електричне енергије, као што су машине, трансформатори, разводни уређај и контролни уређај, мерни инструменти, заштитни уређаји, инсталациони материјал, опрема која користи струју”

Генерално говорећи, Правилник се не примењује директно на електричне уређаје (поједину ИТ опрему) које „покрећу“ батерије. Међутим, када говоримо о производу, односно електричном уређају који се на тржиште испоручује као претходно упаковани производ заједно са одговарајућим пуњачем – јединицом за напајање (AC/DC напајање, адаптер и други трговачки називи) онда се на такав производ у целини односе сви релевантни захтеви Правилника. Добра илустрација за овакав случај су преносни рачунари (продају се заједно са пуњачем), пуњиве батеријске лампе које се продају са пуњачем и сл.

2.2. Производи који нису обухваћени Правилником

Овај правилник се не примењује на следећу опрему и појаве:

- електричну опрему која се користи у потенцијално експлозивној атмосфери;
- електричну опрему која се користи у радиолошке и медицинске сврхе;
- делове електричне опреме за лифтове за дизање терета и људи;
- бројила електричне енергије (*обухваћени су прописима из области метрологије*);

- производе обухваћене са другим ЕУ Директивама новог приступа;
- прикључнице и утикаче за употребу у домаћинству¹;
- уређаје за контролу електричних ограда (регулаторе електричне оградe);
- радио-електричне сметње;
- специјализовану електричну опрему за употребу на бродовима, авионима или железници која испуњава захтеве за безбедност прописане од стране одговарајућих међународних организација.

Основне и друге компоненте, као и електрична опрема намењена за уградњу у другу опрему.

Да ли су компоненте обухваћене Правилником?

Правилником је обухваћена и одређена електрична опрема намењена за уградњу у другу опрему и опрему намењену да се користи директно без уградње.

Међутим, неке врсте електричних уређаја, пројектовани и произведени за коришћење као **основне компоненте** које треба уградити у другу електричну опрему, су такви да њихова безбедност у великој мери зависи од:

- начина уградње у финални производ,
- свеукупних карактеристика финалног производа.

Основне компоненте укључују „активне” компоненте, као што су интегрисана струјна кола, транзистори, диоде, исправљачи, триаци, GTO, IGBT, оптички полупроводници; „пасивне” компоненте, као што су кондензатори, индуктори, отпорници, филтри; електромеханичке компоненте као што су конектори, уређаји за механичку заштиту који су део опреме, релеји са терминалима за штампане плоче, микро прекидачи.

	интегрисана струјна кола		отпорници
	транзистори		кондензатори
	диоде		микро прекидачи
	триаци		индуктори

Слика 2. Неке од основних компоненти

Компоненте (основне компоненте), код којих се **не може спровести процена ризика**, а безбедност се може проценити након „уградње“, **нису обухваћене Правилником** и као такве не смеју бити означене знаком усаглашености.

¹ Прикључнице и утикачи за употребу у домаћинству могу, такође, да се користе у комерцијалне или индустријске сврхе, само за употребе које не захтевају специјализоване индустријске карактеристике.

Међутим, електричне компоненте које су намењене да се уграде у другу опрему и за које се може спровести одређена процена ризика, као што су трансформатори и електро-мотори, обухваћени су Правилником и на њих се мора ставити знак усаглашености.

То што се на основне компоненте не примењује Правилник, не значи да су из примене Правилника искључени производи као што су:

- лампе, стартери, осигурачи, прекидачи за употребу у домаћинству, елементи електричних инсталација и слична опрема,

која се, без обзира што се често користи у спрези са другом електричном опремом и што мора бити правилно инсталирана да би правилно и функционисала, и сама сматра електричном опремом у смислу Правилника.

(Ова листа је потврђена током састанка Радне групе за ЛВД 17. априла 2007. године)

Производи	Примена	Примери производа	Коментари
Утикачи 230 V за употребу у домаћинству	Не		*
Прикључнице 230 V за употребу у домаћинству	Не		*
Утикачи и прикључнице за светилке за употребу у домаћинству	Не		*
Елементи везе за уређаје - утикачи, прикључнице	Да		
Елементи везе за уређаје за индустријске намене	Да		Нпр. стандард SRPS EN 60309
Елементи везе за уређај, нпр. грејач за возило тј. стандард произвођача	Да		* Не би требало бити могуће повезивање са другим утикачима или прикључницама
Каблови	Да		

Компоненте	-	-	
Продужни савитљиви каблови Утикач + кабл+ прикључница са или без пасивних компоненти, нпр. варистори	Да		*
Каблови за међусобно повезивање уређаја, Утикач + кабл	Да		*
Инсталационе кутије и инсталациона црева (бужир) и каналице	Да		
Изолациона трака	Не		
Утикач са вишеструком прикључницом	Не		*
Вишеструки путни адаптери	Да		**
Утикач са једном или више прикључница са уграђеним електронским пригушивачем или светлосним пригушивачем	Да		*
Производи са уграђеним утикачем и/или прикључницом (230 V) за употребу у домаћинству (нпр. пуњач за мобилне телефоне, ноћна светла)	Да		*
Прекидачи за домаћинства и сличне фиксне електричне инсталације	Да		
Алати за рад са деловима под напоном	Не		Нпр. стандард SRPS EN 60900
Детектор напона	Да		Нпр. стандард SRPS EN 61243

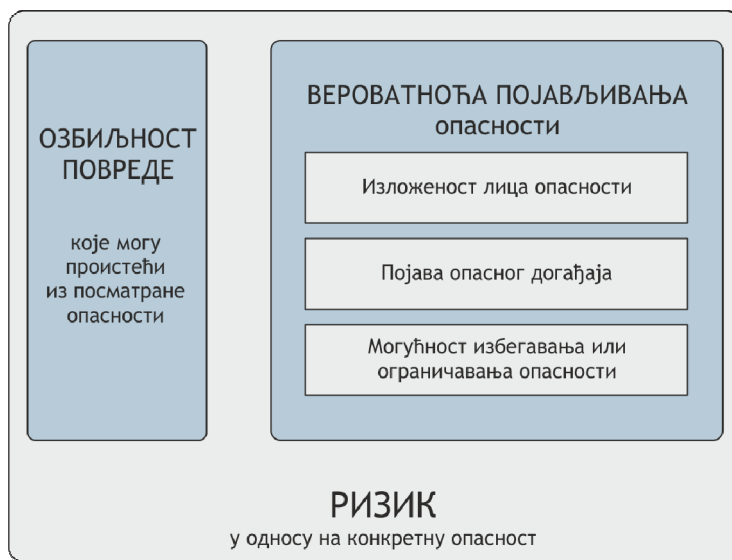
* На утикаче и прикључнице за употребу у домаћинству се не примењује Правилник, али се примењује Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09).

** Тумачење Европске комисије из јануара 2012. године.

3. БИТНИ ЗАХТЕВИ И ОЦЕНА РИЗИКА

Битни здравствени и безбедносни захтеви су прописани у Прилогу 1. Може се рећи да се оваквом методологијом посредно уводе одређени основни поступци који постају интегрални део процеса пројектовања и израде производа. Први и суштински од највећег значаја, је поступак процене ризика.

Процена ризика је једини могући начин да се идентификују опасности и процени ризик повезан са електричном опремом, а у смислу даље идентификације релевантних битних здравствених и безбедносних захтева из Правилника.

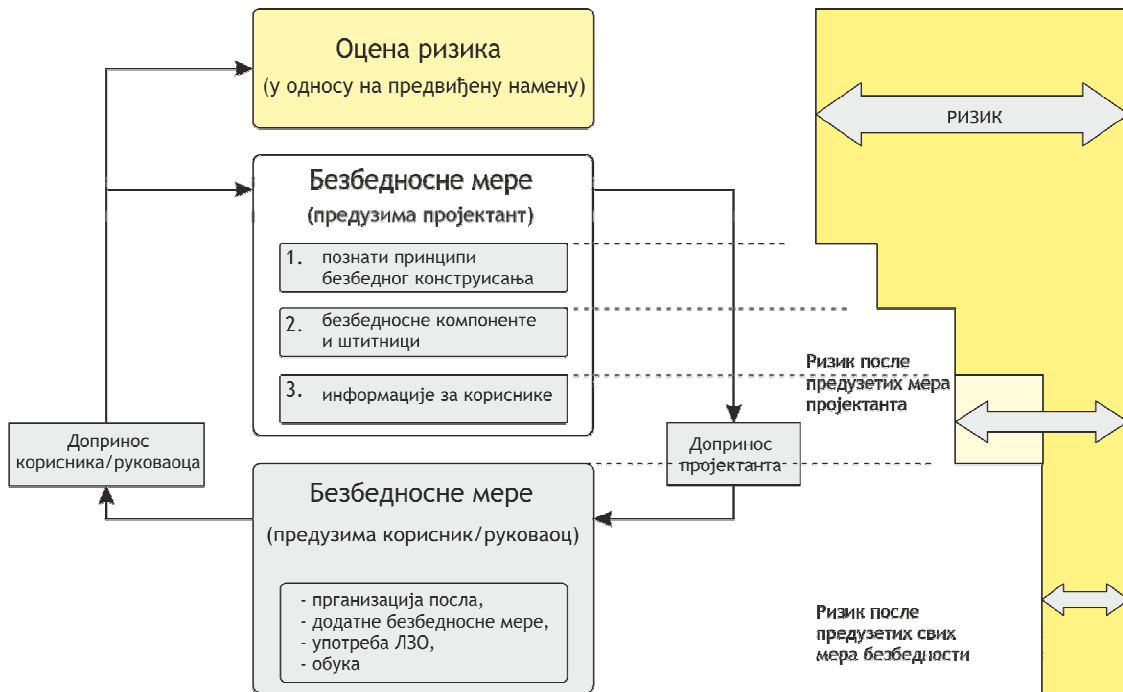

Слика 3. Елементи ризика (SRPS EN 14121-1)

Електрична опрема би требало да буде пројектована и израђена узимајући у обзир резултате процене ризика.

Мерама за смањење ризика од идентификованих опасности треба одредити приоритет, у складу са принципима интегрисане безбедности. Процена ризика и њен исход не морају, сходно Правилнику да буду документовани у техничкој документацији, али је свакако препоручљиво архивирање у било ком облику.

Српским стандардом SRPS EN ISO 14121-1 (стандард типа А) *Безбедност машина - Оцена ризика - Део 1: Принципи*, српским стандардом SRPS EN ISO 12100:2012 *Безбедност машина - Општи принципи за пројектовање – Оцена ризика и смањење ризика*, су објашњена општа начела за процену ризика машина. Наравно, поменути стандарди су са списка српских стандарда из области машина, али и довољно општи да могу да буду примењени и на многе друге области и производе.

Слика 4. Методологија смањења ризика (SRPS ISO 12100-1)

3.1. Који су безбедоносни аспекти обухваћени Правилником?

Правилник обухвата **све ризике** који се јављају приликом употребе електричне опреме. Поред електричних укључени су и:

- механички,
- хемијски (као што је емисија агресивних супстанци) и сви други ризици,
- здравствени аспекти буке и вибрација,
- ергономски аспекти (онолико колико су ергономски захтеви неопходни за заштиту од опасности у смислу Правилника),
- аспекти електромагнетске компатибилности (који се односе на безбедност, укључујући функционалну безбедност),
- утицаји електромагнетских поља, која емитују електрични апарати,
- аспекти зрачења.

Производи који емитују јонизујуће зрачење нису обухваћени Правилником, већ се на такве производе примењују други технички прописи који се односе на заштиту здравља запослених и опште јавности од опасности дејства јонизирајућег зрачења.

3.2. Општи услови који морају да буду испуњени

- ✓ На електричној опреми (или ако то није могуће, на документу који прати ову опрему) **морају бити означене битне карактеристике** чије ће познавање и препознавање обезбедити да се та опрема **користи безбедно и у складу са предвиђеном наменом**.
- ✓ На електричној опреми (или ако то није могуће, на амбалажи) **морају бити јасно отиснути пословно име, односно назив или име произвођача или робна марка**.
- ✓ Електрична опрема и њене компоненте морају бити израђене тако да се осигура њихова безбедна и правилна монтажа и прикључивање.
- ✓ Електрична опрема мора бити пројектована и израђена тако да обезбеђује заштиту од

опасности које могу проузроковати спољни утицаји на електричну опрему и од опасности које могу настати од електричне опреме, под условом да се та опрема употребљава у складу са предвиђеном наменом и да се правилно одржава.

3.3. Заштита од опасности које могу настати од електричне опреме

Техничке мере које се морају применити обезбеђују:

- ✓ Заштиту од директаног или индиректаног додира са деловима електричне опреме под напоном;
- ✓ Ненастајање температура, електричних лукова или зрачења која би могла проузроковати опасност;
- ✓ Заштиту од неелектричних опасности за које је из праксе познато да могу бити проузроковане електричном опремом;
- ✓ Одговарајућу изолацију за предвидиве услове.

3.4. Заштита од опасности које могу проузроковати спољни утицаји на електричну опрему

Техничке мере које се морају применити обезбеђују:

- ✓ Испуњавање очекиваних механичких захтева електричне опреме, тако да не доводи у опасност људе, домаће животиње и имовину;
- ✓ Отпорност на немеханичке утицаје у предвидивим условима окружења тако да не доводи у опасност људе, домаће животиње и имовину;
- ✓ Да електрична опрема не доводи у опасност људе, домаће животиње и имовину у предвидивим условима преоптерећења.

4. СПИСАК СРПСКИХ СТАНДАРДА КОЈИ ПРАТИ ПРАВИЛНИК И ПРЕТПОСТАВКА О УСАГЛАШЕНОСТИ

Хармонизовани стандарди из области електричне опреме преузимају се и доносе као српски стандарди од стране Института за стандардизацију Србије. Списак донетих српских стандарда из области електричне опреме којима се преузимају хармонизовани стандарди, саставља, ажурира и објављује се у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

Претпоставка усаглашености

Знак усаглашености и Декларација о усаглашености као претпоставка о усаглашености

Ова врста претпоставке о усаглашености електричне опреме са захтевима из Правилника, заправо проистиче индиректно. Знак усаглашености који је стављен на електричну опрему и Декларација о усаглашености су спољне манифестације које указују на постојање претпоставке о усаглашености те електричне опреме са захтевима из Правилника.

Примена стандарда са Списка српских стандарда из области електричне опреме као претпоставка о усаглашености

Сматра се да електрична опрема испуњава битне захтеве за здравље и безбедност из Прилога 1, ако је израђена у складу са српским стандардима из области електричне опреме којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, што би се другим речима могло рећи да је електрична

опрема усаглашена са битним захтевима **све док се не докаже супротно**. Даље, таква електрична опрема ставља се на тржиште и/или у употребу слободно, без икаквих ограничења.

Произвођач може да пројектује електричну опрему и да је изради, а да при томе не примени ниједан од стандарда са списка стандарда или да примени само делове неког стандарда, односно могуће је да за одређену електричну опрему не постоје српски стандарди у смислу члана 8. Правилника. У том случају, произвођач кроз техничку документацију мора да докаже да је његово техничко решење такво да у потпуности испуњава све битне захтеве за безбедност које прописује Правилник.

Као закључак се може констатовати да је употреба српских стандарда са списка стандарда најједноставнији и најбржи алат у поступку „доказивања“ усаглашености производа са битним захтевима.

5. ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

У смислу Правилника (и свих осталих правилника којима су пренете директиве Новог приступа и Глобалног приступа) техничка документација **представља документацију на основу које се може утврдити усаглашеност производа** са захтевима свих релевантних техничких прописа који се односе на дати производ.

Израда техничке документације, заправо почиње већ првим, иницијалним кораком у процесу производње електричне опреме, а то је процена ризика.

Израда техничке документације укључује знања, процедуре и вештине које инжењери стичу на основним академским и мастер студијама. Посебне лиценце за ову активност нису потребне.

Битне карактеристике:

- ✓ Техничка документација мора да потврди да електрична опрема испуњава захтеве Правилника;
- ✓ Техничка документација обухвата пројектовање, израду и рад опреме у оној мери у којој је то потребно за оцењивање усаглашености;
- ✓ Техничка документација мора да буде сачињена на српском језику, односно на једном од службених језика ЕУ, са одговарајућим преводом на српски језик;

Правилник у свом Прилогу 3 дефинише техничку документацију.

Произвођач је искључиво одговоран и дужан да предузме све радње и мере да електрична опрема коју израђује буде усаглашена са свим битним захтевима за безбедност који су прописани Правилником. Усаглашеност мора бити обезбеђена пре него што се опрема стави на тржиште. У ту сврху произвођач има искључиво право и обавезу да сачини, односно састави техничку документацију. Ове своје обавезе произвођач никада не може пренети на другога (свог заступника, увозника, дистрибутера и сл.).

Техничка документација мора да садржи податке о пројектовању, изради и раду електричне опреме, наравно у **мери која је потребна за оцењивање усаглашености**, а нарочито:

- општи опис електричне опреме;
- идејни пројекат и производне цртеже и шеме компоненти, подсклопова, струјних кола и др;
- описе и објашњења потребна за разумевање цртежа и шема, као и рада електричне опреме;
- списак стандарда који су примењени у целини или делимично, као и опис решења за постизање усаглашености са захтевима овог правилника ако стандарди нису примењени;
- резултате прорачуна приликом пројектовања, извршених испитивања и др;
- извештаје о испитивањима извршене од стране произвођача, односно његове акредитоване лабораторије или „треће стране”. „Трећа стране”, може бити именовано тело за оцењивање усаглашености, акредитовано или неко друго тело за оцењивање усаглашености које ангажује произвођач.

Техничка документација мора бити доступна надлежним инспекторима најмање десет година после последњег произведеног примерка.

Техничка документација **не мора**:

- да се чува на територији Републике Србије,
- на једном локалитету,
- трајно да буде доступна у материјалном облику.

Лице одређено у Декларацији о усаглашености, **мора бити способно да учини доступном техничку документацију**, односно да је стави на располагање на захтев надлежног инспектора.

Ако произвођач или његов заступник није регистрован у Републици Србији, ове обавезе преузима увозник предметне електричне опреме.

6. ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

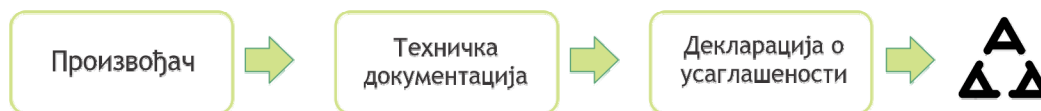
Правилник у свом члану 9. дефинише поступке оцењивања усаглашености електричне опреме, који морају да се спроведу **пре стављања опреме на тржиште и/или употребу**. Могу их спроводити произвођач или именовано тело за оцењивање усаглашености.

6.1. Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач

Поступак који се примењује је поступак **оцењивања усаглашености електричне опреме интерном контролом производње** из Прилога 3 Правилника. Овај поступак не подразумева учешће именованог тела.

Интерна контрола производње је основни и једини обавезни поступак оцењивања усаглашености, који је прописан Правилником. Ову контролу, коју спроводи произвођач, чине три битна елемента:

- Техничка документација;
- Декларација о усаглашености;
- Означивање усаглашености и знак усаглашености.

Слика 5. Интерна контрола производње

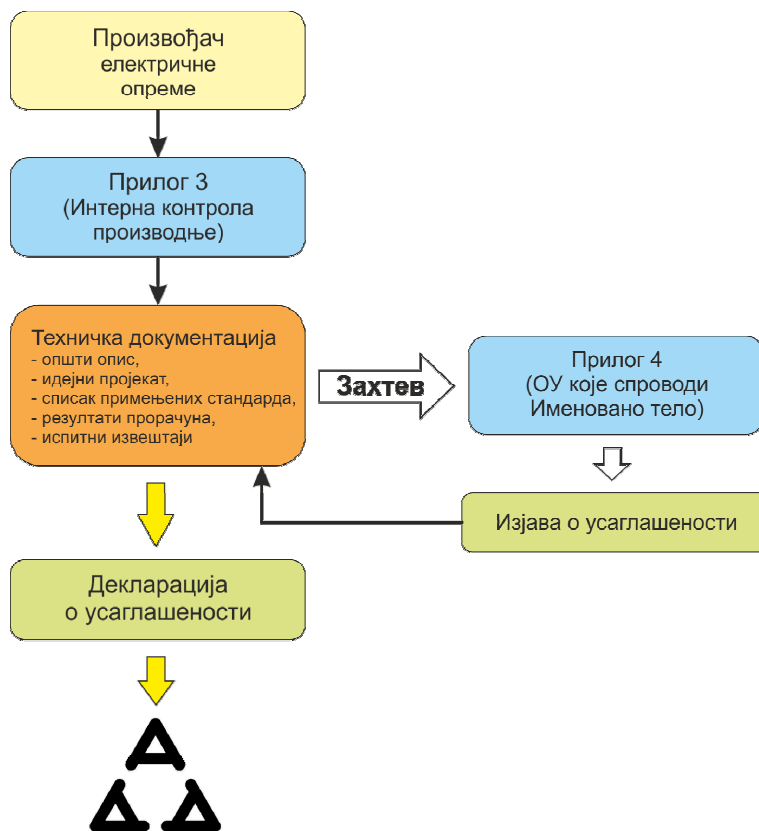
6.2. Оцењивање усаглашености које спроводи Именовано тело

Правилник у свом поглављу „Поступци за оцењивање усаглашености“ прописује да тело за оцењивање усаглашености може да спроводи или учествује у оцењивању усаглашености електричне опреме, само ако испуњава захтеве за именовање који су утврђени у Прилогу 5 Правилника и ако је именовано од стране надлежног министра у складу са Законом о техничким захтевима за производе и оцењивање усаглашености и Уредбом о начину именовања и овлашћивања тела за оцењивање усаглашености („Службени гласник РС”, број 98/09).

Изјава којом се потврђује усаглашеност електричне опреме са захтевима из Правилника, као врста исправе о усаглашености

Послови оцењивања усаглашености које, у складу са Правилником, обавља Именовано тело своде се на преглед техничке документације и оцену, на основу обављеног прегледа, о томе да ли техничка документација доказује испуњеност захтева из Правилника. Ако је усаглашеност доказана, Именовано тело сачињава **Изјаву о усаглашености** којом се потврђује усаглашеност предметне електричне опреме са захтевима из Правилника.

Оцењивање усаглашености које на наведени начин спроводи, односно у коме учествује Именовано тело није обавезно у смислу Правилника, већ добровољно и зависи од жеље и потребе произвођача. Наиме, по избору и на захтев произвођача електричне опреме или његовог заступника, пре стављања ове опреме на тржиште и/или употребу, Именовано тело спроводи оцењивање усаглашености електричне опреме са захтевима из овог правилника. У захтеву се наводи који се аспекти битних захтева морају оценити. Изјава о усаглашености коју издаје, односно сачињава Именовано тело, је ограничена на оне аспекте битних захтева које је Именовано тело оцењивало. Ову изјаву, произвођач или његов заступник прилаже уз техничку документацију конкретне електричне опреме и не представља документ који прати производ на тржишту.

Слика 6. Учесће Именованог тела у оцењивању усаглашености

Потврда о усаглашености, као врста исправе о усаглашености

Потврда о усаглашености (и извод из евиденције о издатим потврдама) примењиваће се у правном систему Републике Србије до ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом – АСАА споразум (*Agreement on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products*), у делу који се

односи на електричну опрему обухваћену Правилником, а најкасније до приступања Републике Србије Европској унији.

Ко издаје Потврду о усаглашености?

Потврда о усаглашености може да се изда на захтев различитих привредних субјеката. Захтев може поднети инострани или домаћи произвођач, заступник, огранак или представник страног произвођача или увозник.

Именовано тело на основу захтева, који се подноси пре стављања електричне опреме на тржиште, и приложене документације коју чини:

- декларације о усаглашености,
- одговарајуће техничке документације (најчешће, али не и обавезно, то је испитни извештај, збирни испитни извештај),

спроводи поступак прегледа техничке документације и ако утврди усаглашеност електричне опреме, издаје **Потврду о усаглашености**.

Потврда о усаглашености је документ који прати производ приликом увоза и касније приликом стављања на тржиште Републике Србије, која служи као доказ о усаглашености и коју је испоручилац производа дужан да стави на располагање царинику, односно надлежном инспектору на његов захтев. Именовано тело води евиденцију о издатим Потврдама о усаглашености и на захтев произвођача или његовог заступника, односно увозника издаје **Извод из евиденције**. Евиденцију о издатим Потврдама о усаглашености Именовано тело објављује на својој службеној интернет страници.

Обавеза прибављања Потврде о усаглашености важи како за увознике, тако и за домаће произвођаче електричне опреме. Изузетно, ту обавезу неће имати произвођачи електричне опреме која је произведена у Републици Србији и за коју је оцењивање усаглашености спровело Именовано тело у складу са Прилогом 4 Правилника, односно које је спровело одговарајућа испитивања (као акредитовано тело) и о томе сачинило извештај о испитивању који је саставни део техничке документације конкретно произведене електричне опреме.

На основу Потврде о усаглашености или извода из евиденције Именованог тела о издатим потврдама, произвођач или његов заступник, односно увозник ставља на електричну опрему **Српски знак усаглашености**.

Потврда о усаглашености садржи, нарочито:

- податке о пословном имену, односно називу произвођача,
- назив Правилника и број службеног гласника Републике Србије у коме је он објављен,
- врсту и тип електричне опреме чија се усаглашеност потврђује.

Потврда о усаглашености може да садржи и друге податке, као што су подаци о подносиоцу захтева за издавање ове потврде и др.

Ако је одређена електрична опрема предмет и других техничких прописа, који прописују обавезну усаглашеност тог апарата, пре његовог стављања на тржиште, са захтевима и из тих других прописа, било би целисходно да Потврда о усаглашености обухвати оцену усаглашености апарата са свим техничким прописима који се односе на тај апарат, а ако то није случај да Потврда о усаглашености, осим тражене оцене усаглашености са захтевима из Правилника, садржи и напомену о томе са којим још техничким прописима се оцењује усаглашеност конкретног апарата који је предмет издавања Потврде о усаглашености.

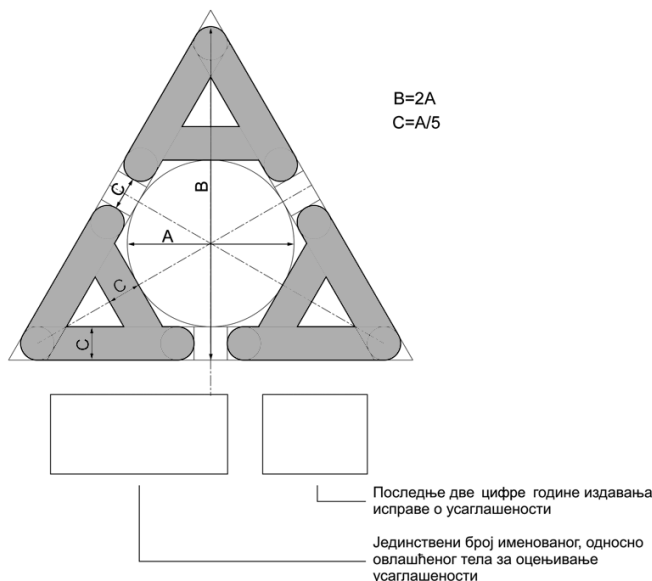
Издата Потврда о усаглашености важи за исти тип, односно врсту производа истог произвођача три године од дана издавања, а издати извод из евиденције има рок важења који је идентичан року важења за конкретно издату Потврду о усаглашености.

7. ОЗНАЧАВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ И ПРАТЕЋА ДОКУМЕНТАЦИЈА

7.1. Означавање

Означавање и знак усаглашености електричне опреме прописани су чланом 12. Правилника и Прилогом 2 Правилника.

Опрема која је усаглашена са захтевима из Правилника означава се знаком усаглашености.

Слика 7. Српски знак усаглашености

Знак усаглашености ставља произвођач или његов заступник, односно увозник (ако произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије), на видном месту тако да буде читљив и неизбрисив, у складу са прописом којим се одређује начин стављања и употреба знакова усаглашености.

Српски знак је једина ознака којом се потврђује да је производ који се ставља на тржиште и/или употребу у Републици Србији, усаглашен са захтевима српског техничког прописа, ако је тим прописом предвиђено њено стављање.

Уз Српски знак се ставља јединствени број Именованог, ако је то тело спроводило, односно учествовало у оцењивању усаглашености као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености или сачињавања Декларације о усаглашености.

Стављање знака усаглашености врши се:

- утискивањем, отискивањем,
- на место лако доступно за преглед,
- утискивањем на плочицу,

за увознике од којих се не очекује да отварају производе

- отискивањем на амбалажу производа (или на налепницу, привезницу),
- отискивањем на документацију.

На опрему се могу стављати и други знакови, симболи, натписи или друге ознаке, под условом да се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

7.2. Декларација о усаглашености

Постављени знак усаглашености је заправо први показатељ органима тржишног надзора да је производ усаглашен са релевантним битним захтевима одговарајућих применљивих прописа и упућује да га прати Декларација о усаглашености.

Декларација о усаглашености је исправа коју издаје, односно сачињава произвођач или његов заступник. Ова исправа представља врсту правне изјаве којом произвођач или његов заступник потврђује:

- ✓ да су испуњени сви одговарајући захтеви из техничког(их) прописа;
- ✓ да поседује техничку документацију,
- ✓ ако је то потребно, поседује и друге исправе о усаглашености, којима несумњиво потврђује испуњеност захтева из техничког прописа,
- ✓ да преузима одговорност за усаглашеност производа са прописаним захтевима, односно за безбедност производа.

Декларација о усаглашености садржи, нарочито:

- пословно име, односно назив или име и адресу седишта произвођача и, кад је то одговарајуће, пословно име, односно назив или име и адресу седишта његовог заступника;
- опис електричне опреме са подацима који омогућавају ближу идентификацију електричне опреме;
- изричиту изјаву да је електрична опрема усаглашена са Правилником, као и број службеног гласила у коме је тај правилник објављен;
- навођење српских стандарда са списка стандарда из члана 8. Правилника који су примењени у изради електричне опреме;
- позивање на техничку документацију, односно на примењене техничке спецификације или друге стандарде, ако нису примењени стандарди са списка стандарда из члана 8. Правилника;
- податке о изјави о усаглашености коју је издало Именовано тело, ако је оно спроводило или учествовало у оцењивању усаглашености електричне опреме у складу са чланом 10. Правилника, као и податке о Именованом телу које је ту изјаву сачинило, односно издало и његов јединствени број из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености;
- последње две цифре године у којој је стављен знак усаглашености;
- место и датум издавања Декларације о усаглашености;
- идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за издавање Декларације о усаглашености у име произвођача или његовог заступника.

Испоручилац, уз електричну опрему коју испоручује на тржиште Републике Србије, обезбеђује један примерак Декларације о усаглашености или њен превод на српски језик ако тај апарат није произведен у Републици Србији, као и упутство о употреби на српском језику.

Декларација мора да буде дата засебно, као посебан документ, а по потреби може да буде и откуцана на упутству али увек са прописаним садржајем.

7.3. Потврда о усаглашености

Потврда о усаглашености је посебна врста исправе о усаглашености, која је уведена у српско техничко законодавство „новим техничким прописима“. Потврда о усаглашености представља исправу којом се потврђује усаглашеност предметног производа са захтевима из одговарајућег правилника. Може да се изда на захтев различитих привредних субјеката. Захтев може поднети

инострани или домаћи произвођач, заступник, огранак или представник страног произвођача или увозник. Нешто више о Потврди о Усаглашености је речено у тачки 6.2. овог упутства.

7.4. Упутства

Испоручилац који ставља електричну опрему на тржиште Републике Србије, уз ту опрему прилаже упутство за употребу на српском језику.

Постоји општи договор да сва упутства у вези са захтевима за здравље и безбедност морају бити достављена у писаном облику, јер се не сме претпоставити да корисник има приступ средствима за читање упутстава која су достављена у електронској форми или доступна на Интернет сајту.

8. ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Знак усаглашености и Декларација о усаглашености за електричну опрему су спољне манифестације које указују на постојање **претпоставке о усаглашености** те опреме са захтевима из Правилника.

Дакле, **испорука или употреба електричне опреме која је стављена на тржиште Републике Србије**, која испуњава захтеве из овог правилника, на коју је стављен знак усаглашености, коју прати Декларација о усаглашености и која се користи у складу са предвиђеном наменом или у условима који се могу разумно предвидети, **не може се ограничавати нити се њен слободан промет може условљавати неким другим захтевима и условима који су ван Правилника.**

Међутим, и поред тога ова претпоставка усаглашености може да се обара, тако да се слободан промет овакве опреме ипак може ограничити или забранити **само ако се појави основана сумња** да је та опрема небезбедна, односно неусаглашена са битним захтевима за безбедност из Прилога 1 Правилника, али се то ограничење, повлачење, опозив или нека друга врста забране промета може извршити од стране надлежног органа тржишног надзора **само у поступку и на начин који је прописан законом** којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, односно другим одговарајућим законом (члан 15. Правилника - заштитна клаузула).

9. ТРЖИШНИ НАДЗОР

Тржишни надзор над спровођењем Правилника треба да обезбеди да се Правилник примењује у пракси и да је електрична опрема која се ставља на тржиште и/или употребу у Републици Србији безбедна.

Тржишни надзор се врши *приликом* или *након стављања производа на тржиште Републике Србије*, односно њиховог стављања у употребу. Тржишни надзор се тако разликује од оцењивања усаглашености, чији је циљ да обезбеди усаглашеност производа *пре* њиховог стављања на тржиште и/или употребу.

Тржишни надзор може да се врши у било којој фази након завршетка израде електричне опреме, чим је производ стављен на располагање за дистрибуцију или употребу у Републици Србији. Опрема може бити прегледана у просторијама произвођача, увозника, дистрибутера или предузећа која се баве изнајмљивањем, као и у транзиту.

Шта проверава надлежни орган тржишног надзора?

- Знак усаглашености и Декларацију о усаглашености,
- Упутство,

- Када је то применљиво, исправе о усаглашености на које реферише Декларација о усаглашености,
- Техничку документацију - ако надлежни орган тржишног надзора основано посумња у усаглашеност с битним здравственим и безбедносним захтевима, он може да захтева достављање техничке документације. Такав захтев може да буде упућен у било којој фази поступка тржишног надзора.

Радње и мере које предузима надлежни орган тржишног надзора у случају неусаглашености свих производа са захтевима из сваког техничког прописа, на тако и неусаглашености електричне опреме са захтевима из Правилника, прописани су Законом о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености, а у недостатку неких од мера надзора у том закону, примењују се друге мере надзора из Закона о општој безбедности производа.

10. ЗАКЉУЧАК

За разлику од Старог приступа, филозофија Новог приступа подразумева да се европским директивама дефинишу само битни захтеви за безбедност производа, а да је детаљан технички садржај, тј. разрада тих битних захтева садржана у тзв. хармонизованим европским стандардима. Испуњењем захтева хармонизованих стандарда сматра се да произвођач испуњава битне захтеве садржане у директивама Новог приступа (претпоставка о усаглашености). С обзиром да испуњеност захтева из стандарда није једини начин да се обезбеди усаглашеност са битним захтевима, произвођач може да испуни битне захтеве и на други начин. Оваквом методологијом задржана је добровољност примене стандарда.

Још један од елемената Новог приступа представља начин потврђивања усаглашености са битним захтевима. Оцењивање усаглашености засновано је на тзв. Глобалном приступу, тј. модулима за оцењивање усаглашености. За разлику од Старог приступа, усаглашеност са захтевима директива потврђује сам произвођач - декларацијом о усаглашености или исправом о усаглашености коју издаје именовано тело за оцењивање усаглашености, при чему се држава потпуно повукла из процеса оцењивања усаглашености са прописаним захтевима.

Како је Правилником пренета једна од Директива Новог приступа – LVD 2006/95/EЗ, тако је пренет и дух Новог и Глобалног приступа у техничко законодавство Републике Србије. Поред ових основних принципа, Правилником је привремено уведено и потврђивање, од стране Именованог тела, усаглашености производа као један додатни механизам заштите потрошача.

У складу са Директивом 2006/95 ЕЗ, као директивом тзв. Новог приступа из области техничког законодавства ЕУ, као и законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, предвиђају се битно нова решења у области електричне опреме, врсти субјеката који спроводе, односно учествују у оцењивању усаглашености, врсти исправа о усаглашености, као и добровољној примени српских стандарда којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из ове области. Овај концепт се разликује од концепта у раније важећим правилницима и наредбама из области електричне опреме која су садржавала често застарела, неконзистентна и превише детаљна техничко-технолошка решења и правила, која су, последњих година, почела да представљају непотребна ограничења и оптерећења за произвођача.

**ПРАВИЛНИК
О ЕЛЕКТРИЧНОЈ ОПРЕМИ НАМЕЊЕНОЈ ЗА УПОТРЕБУ У ОКВИРУ
ОДРЕЂЕНИХ ГРАНИЦА НАПОНА**

(„Службени гласник РС”, број 13/10)

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим правилником прописују се: битни захтеви за безбедност и други захтеви и услови који морају бити испуњени за стављање на тржиште и/или употребу електричне опреме намењене за употребу у оквиру одређених граница напона; претпоставка усаглашености; поступци за оцењивање усаглашености; знак усаглашености и означавање усаглашености; садржина Декларације о усаглашености; заштитна клаузула и захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази који се употребљавају у овом правилнику имају следеће значење:

1) *електрична опрема* јесте свака опрема намењена за употребу у границама напона између 50 и 1000 V за наизменичну струју и између 75 и 1500 V за једносмерну струју, осим електричне опреме и појава из члана 4. овог правилника;

2) *добра инжењерска пракса* јесте потврђено (верификовано) решење из праксе у вези са пројектовањем, израдом и монтажом одређене електричне опреме чијом применом се постиже да та опрема испуњава захтеве за безбедност, ако се она користи у складу са предвиђеном наменом;

3) *стављање на тржиште* јесте прво чињење доступним електричне опреме на тржишту Републике Србије ради дистрибуције или употребе, са или без накнаде;

4) *произвођач* јесте свако правно лице, предузетник или физичко лице које израђује електричну опрему ради њеног стављања на тржиште под својим пословним именом или називом, жигом, трговачким знаком, робном марком или неком другом препознатљивом ознаком, или за сопствену употребу. Ако произвођач није познат, произвођачем ће се сматрати свако правно лице, предузетник или физичко лице које електричну опрему ставља на тржиште и/или употребу;

5) *заступник* јесте свако правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији или физичко лице које има пребивалиште у Републици Србији и које је произвођач писмено овластио да у његово име извршава све или део обавеза прописаних овим правилником;

6) *стављање у употребу* јесте прво коришћење електричне опреме за њену предвиђену намену у Републици Србији;

7) *хармонизовани стандард* јесте стандард донет од стране европских организација за стандардизацију и то: Европског комитета за стандардизацију (CEN), Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC) или Европског института за стандарде у области телекомуникација (ETSI) на основу налога Европске Комисије и који је објављен у Службеном листу Европске заједнице.

Други изрази који се употребљавају у овом правилнику, а нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење дефинисано законима којима се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, општа безбедност производа и стандардизација.

Примена

Члан 3.

Овај правилник примењује се на сву електричну опрему из члана 2. став 1. тачка 1) овог правилника.

Овај правилник примењује се и на компоненте електричне опреме, ако те компоненте самостално представљају електричну опрему и ако се као такве стављају на тржиште или се испоручују произвођачима ради уградње у другу електричну опрему.

Електрична опрема и појаве на које се не примењује правилник

Члан 4.

Овај правилник се не примењује на следећу електричну опрему и појаве:

- 1) електричну опрему која се користи у експлозивној атмосфери;
- 2) електричну опрему која се користи у радиолошке и медицинске сврхе;
- 3) делове електричне опреме за лифтове за дизање терета и људи;
- 4) бројила електричне енергије;
- 5) прикључнице и утикаче за употребу у домаћинству;
- 6) уређаје за контролу електричних ограда;
- 7) радио-електричне сметње;
- 8) специјализовану електричну опрему за употребу на бродовима, авионима или железници која испуњава захтеве за безбедност прописане од стране одговарајућих међународних организација.

II. СТАВЉАЊЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ УПОТРЕБУ

Захтеви за безбедност

Члан 5.

Електрична опрема ставља се на тржиште и/или употребу, само ако је израђена у складу с добром инжењерском праксом у области безбедности која је на снази у Републици Србији и ако не угрожава безбедност људи, домаћих животиња или имовине, под условом да је исправно уграђена, одржавана и да се користи за предвиђену намену.

Битни захтеви за остваривање циљева безбедности из става 1. овог члана, садржани су у Прилогу 1 Битни захтеви за безбедност електричне опреме намењене за употребу у оквиру одређених граница напона, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Слободан промет

Члан 6.

Електрична опрема која испуњава захтеве и услове из овог правилника ставља се на тржиште и/или употребу, слободно, без икаквих ограничења.

Захтеви за прикључивање електричне опреме на мрежу или за испоруку електричне енергије

Члан 7.

Енергетски субјекти, који у смислу закона којим се уређује област енергетике, обављају дистрибуцију и испоруку електричне енергије, не могу корисницима електричне опреме постављати строже захтеве за безбедност електричне опреме за прикључивање на мрежу или за испоруку електричне енергије од оних који су прописани чланом 5. овог правилника.

III. ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ

Српски стандарди којима се преузимају хармонизовани стандарди

Члан 8.

Сматра се да електрична опрема испуњава захтеве за безбедност из члана 5. овог правилника, ако је израђена у складу са српским стандардима за електричну опрему којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, чији се списак (у даљем тексту: списак стандарда) саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

IV. ПОСТУПЦИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

Поступак за оцењивање усаглашености који спроводи произвођач

Члан 9.

Оцењивање усаглашеност електричне опреме са битним захтевима из Прилога 1 спроводи произвођач применом поступка интерне контроле производње из Прилога 3 Оцењивање усаглашености које спроводи произвођач (интерна контрола производње), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Поступак оцењивања усаглашености који спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености

Члан 10.

Тело за оцењивање усаглашености може да обавља послове оцењивања усаглашености електричне опреме, ако испуњава захтеве за оцењивање усаглашености из Прилога 5 Захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део и ако је именовано (у даљем тексту: Именовано тело) у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

По избору и на захтев произвођача електричне опреме или његовог заступника, пре стављања ове опреме на тржиште и/или употребу, Именовано тело спроводи оцењивање усаглашености електричне опреме са захтевима из овог правилника или у њему учествује на начин одређен у Прилогу 4 Оцењивање усаглашености које спроводи именовано тело за оцењивање усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

У решењу којим се именује тело за оцењивање усаглашености из става 1. овог члана наводи се да ли Именовано тело испуњава захтеве за обављање послова оцењивања усаглашености из Прилога 4 став 1. тачка 3. за сву електричну опрему обухваћену овим правилником и/или за све битне захтеве из Прилога 1 или је именовање ограничено на одређене, посебне аспекте битних захтева и/или одређене врсте електричне опреме.

Именовано тело може да спроведе или да учествује у поступку оцењивања усаглашености електричне опреме са захтевима из овог правилника и након што је та опрема стављена на тржиште и/или употребу, ако постоји сумња да електрична опрема може да угрози безбедност људи, домаћих животиња или имовине.

Ако је усаглашеност електричне опреме из ст. 2. и 4. овог члана потврђена, Именовано тело издаје изјаву којом се потврђује усаглашеност електричне опреме.

Потврда о усаглашености

Члан 11.

Произвођач, његов заступник или увозник у случају да произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, пре стављања на тржиште електричне опреме на коју

се примењује овај правилник дужан је да, по свом избору, достави Именованом телу примерак Декларације о усаглашености те опреме или њену оверену фотокопију са припадајућом техничком документацијом у складу са Прилогом 3, ради потврђивања усаглашености електричне опреме са захтевима из овог правилника.

На основу приложене документације из става 1. овог члана Именовано тело, ако утврди усаглашеност електричне опреме, издаје Потврду о усаглашености те опреме са битним захтевима из Прилога 1.

Потврда о усаглашености опреме садржи, нарочито: пословно име, односно назив произвођача; назив овог правилника и број службеног гласила у коме је тај правилник објављен; врсту опреме и ознаку типа опреме чија се усаглашеност потврђује.

Потврда о усаглашености из става 2. овог члана важи за исти тип, односно врсту електричне опреме истог произвођача три године од дана издавања ове потврде.

Именовано тело води евиденцију о издатим потврдама из става 2. овог члана и на захтев произвођача или његовог заступника, односно увозника издаје извод из евиденције који садржи, нарочито податке о пословном имену или називу произвођача и врсти, односно типу електричне опреме за који је издата Потврда о усаглашености и року њеног важења.

Евиденцију о издатим потврдама Именовано тело објављује на својој службеној интернет страници.

За нове испоруке електричне опреме истог произвођача и исте врсте, односно типа електричне опреме за коју је издата Потврда о усаглашености није потребно достављати Именованом телу документацију из става 1. овог члана, а као доказ о важењу издате Потврде о усаглашености користи се извод из евиденције из става 5. овог члана.

На основу Потврде о усаглашености или извода из евиденције издатих од Именованог тела, произвођач или његов заступник, односно увозник ставља на електричну опрему Српски знак усаглашености.

Трошкове прегледа документације и издавања Потврде о усаглашености сноси подносилац документације из става 1. овог члана.

Висина трошкова из става 9. овог члана одређује се ценовником Именованог тела и она мора бити сразмерна обиму и сложености документације која се прегледа и времену које је потребно за обављање тог прегледа.

За издавање извода из евиденције из става 5. овог члана могу се наплатити трошкови издавања, највише до висине неопходних трошкова за израду извода, што се утврђује ценовником Именованог тела.

Достављање документације и прибављање Потврде о усаглашености из ст. 1. и 2. овог члана, не односи се на произвођача електричне опреме која је произведена у Републици Србији и за коју је оцењивање усаглашености спроведено од стране Именованог тела у складу са Прилогом 4.

V. ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

Означавање усаглашености

Члан 12.

На електричну опрему, која је усаглашена са захтевима из овог правилника, пре њеног стављања на тржиште и/или употребу, ставља се знак усаглашености на начин који је прописан у Прилогу 2 Знак усаглашености и Декларација о усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Знак усаглашености на електричну опрему ставља произвођач или његов заступник, односно увозник, ако произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, на видном месту тако да буде читљив и неизбрисив, у складу са прописом којим се одређује начин стављања и употреба знакова усаглашености.

На електричну опрему се могу стављати и други знакови, симболи, натписи или друге ознаке, под условом да се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

На електричну опрему се не могу стављати други знакови, симболи, натписи или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Ако је одређена електрична опрема предмет и других прописа којима се уређују друга питања, а којима се такође прописује стављање знака усаглашености, стављени знак усаглашености означава да је та опрема усаглашена и са захтевима тих других прописа.

Неодговарајуће означавање

Члан 13.

Неодговарајућим означавањем електричне опреме, сматра се стављање знака, симбола, натписа или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, као и:

1) стављање знака усаглашености на електричну опрему на коју се не примењује овај правилник;

2) непостојање знака усаглашености на електричној опреми која је усаглашена са захтевима из овог правилника.

Стављање и употреба знака усаглашености, као и других знакова, симбола, натписа или других ознака, обезбеђује се у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Документација која прати електричну опрему приликом стављања на тржиште и/или употребу

Члан 14.

Испоручилац који ставља електричну опрему на тржиште Републике Србије, уз ту опрему прилаже упутство за употребу на српском језику.

Осим упутства из става 1. овог члана испоручилац који електричну опрему испоручује на тржиште Републике Србије, за такву опрему обезбеђује један примерак оригиналне Декларације о усаглашености или њену фотокопију са преводом на српски језик ако та опрема није произведена у Републици Србији, као и Потврду о усаглашености ако је она издата.

Испоручилац који ставља електричну опрему на тржиште Републике Србије, може оригиналну Декларацију о усаглашености, односно превод те декларације на српски језик ако та опрема није произведена у Републици Србији, учинити доступном на својој службеној интернет страници, при чему адресу интернет странице наводи у упутству за употребу електричне опреме.

VI. ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Испорука или употреба електричне опреме

Члан 15.

Испорука или употреба електричне опреме која је стављена на тржиште Републике Србије, која испуњава захтеве из овог правилника, на коју је стављен знак усаглашености, коју прати Декларација о усаглашености електричне опреме и која се користи у складу са предвиђеном наменом или у условима који се могу разумно предвидети, може се ограничити или забранити у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Усклађеност са прописима Европске уније

Члан 16.

Овај правилник је усклађен са свим начелима и битним захтевима из Директиве 2006/95/ЕЗ Европског парламента и Савета од 12. децембра 2006. године о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених граница напона.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

Од дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом (АСАА споразум), у овом правилнику, за електричну опрему на коју се примењује овај правилник, речи: „знак усаглашености” у члану 1, у наслову изнад члана 12, у чл. 12, 13. и 15, као и Прилогу 2 поглављу Б и Прилогу 3 тачка 1. овог правилника имаће значење: „СЕ знак”; а речи: „Декларација о усаглашености” у чл. 1, 14. и 15, као и у наслову Прилога 2, Прилогу 2 поглављу Б и Прилогу 3 овог правилника имаће значење: „ЕЗ Декларација о усаглашености”.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, значење речи: „знак усаглашености” и „Декларација о усаглашености” из става 1. овог члана примењује се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 18.

Од дана ступања на снагу овог правилника до ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом за електричну опрему на коју се примењује овај правилник означавање усаглашености обавља се стављањем Српског знака усаглашености у складу са овим правилником и посебним прописима.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, означавање усаглашености електричне опреме стављањем Српског знака усаглашености обавља се до дана приступања Републике Србије Европској унији.

Од дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом за електричну опрему на коју се примењује овај правилник означавање усаглашености обавља се стављањем СЕ знака у складу са овим правилником и посебним прописима.

Ако уговор из става 3. овог члана не буде закључен, означавање усаглашености електричне опреме стављањем СЕ знака обавља се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 19.

Тела за оцењивање усаглашености која су акредитована, односно овлашћена за оцењивање усаглашености у складу са прописима из члана 21. став 1. овог правилника, врше издавање Потврда о усаглашености из члана 11. овог правилника до њиховог именованја у складу са овим правилником и посебним прописом.

Члан 20.

Даном ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом за електричну опрему на коју се примењује овај правилник престају да се примењују одредбе члана 11. овог правилника.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, одредбе члана 11. овог правилника престају да се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 21.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе следећи прописи:

- 1) Правилник о техничким и другим захтевима за електричне акумулационе загрејаче воде („Службени лист СРЈ”, број 5/99);
- 2) Правилник о техничким и другим захтевима за електричне изворе светлости („Службени лист СЦГ”, број 44/05);
- 3) Наредба о обавезном атестирању електронских апарата за домаћинство и сличну употребу („Службени лист СФРЈ”, број 8/87);
- 4) Наредба о обавезном атестирању грла за сијалице са навојем („Службени лист СФРЈ”, број 43/88);

5) Наредба о обавезном атестирању електричних апарата за домаћинство („Службени лист СФРЈ”, број 43/88);

6) Наредба о обавезном атестирању трансформатора за раздвајање и сигурносних трансформатора за раздвајање („Службени лист СФРЈ”, број 43/88);

7) Наредба о обавезном атестирању електроенергетских изолованих проводника и каблова („Службени лист СФРЈ”, број 43/88);

8) Наредба о обавезном атестирању склопки за направе („Службени лист СФРЈ”, број 43/88).

Сертификат о усаглашености издат на основу прописа из става 1. овог члана важи до 1. јануара 2012. године.

Члан 22.

Произвођач или његов заступник, односно увозник може, најкасније до 1. јануара 2012. године, да стави на тржиште и/или употребу и електричну опрему која је израђена и чија усаглашеност је оцењена у складу са захтевима из прописа из члана 21. став 1. овог правилника.

У исправи о усаглашености која се издаје на основу спроведеног оцењивања усаглашености из става 1. овог члана, односно другој документацији која прати електричну опрему, наводе се подаци о прописима са којима је та опрема усаглашена (назив прописа и број службеног гласила у коме је тај пропис објављен).

Члан 23.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 110-00-236/2009-05
У Београду, 3. март 2010. године

МИНИСТАР

Млађан Динкић

БИТНИ ЗАХТЕВИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ ЕЛЕКТРИЧНЕ ОПРЕМЕ НАМЕЊЕНЕ ЗА УПОТРЕБУ У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНИХ ГРАНИЦА НАПОНА

1. Општи услови

На електричној опреми или, ако то није могуће, на документу који прати ову опрему, морају бити означене битне карактеристике чије ће познавање и препознавање обезбедити да се та опрема користи безбедно и у складу са предвиђеном наменом.

На електричној опреми или, ако то није могуће, на амбалажи, морају бити јасно отиснути пословно име, односно назив или име произвођача или робна марка.

Електрична опрема и њене компоненте морају бити израђене тако да се осигура њихова безбедна и правилна монтажа и прикључивање.

Електрична опрема мора бити пројектована и израђена тако да обезбеђује заштиту од опасности из тач. 2. и 3. овог прилога, под условом да се та опрема употребљава у складу са предвиђеном наменом и да се правилно одржава.

2. Заштита од опасности које могу настати од електричне опреме

У складу са тачком 1. овог прилога морају се применити техничке мере које обезбеђују да:

- 1) људи и домаће животиње буду на одговарајући начин заштићени од опасности од физичких повреда или друге штете коју може проузроковати директан или индиректан додир са деловима електричне опреме под напоном;
- 2) не настају температуре, електрични лукови или зрачења која би могла проузроковати опасност;
- 3) људи, домаће животиње и имовина буду на одговарајући начин заштићени од неелектричних опасности за које је из праксе познато да могу бити проузроковане електричном опремом;
- 4) изолација мора бити одговарајућа за предвидиве услове.

3. Заштита од опасности које могу проузроковати спољни утицаји на електричну опрему

У складу са тачком 1. овог прилога морају се применити техничке мере које обезбеђују да:

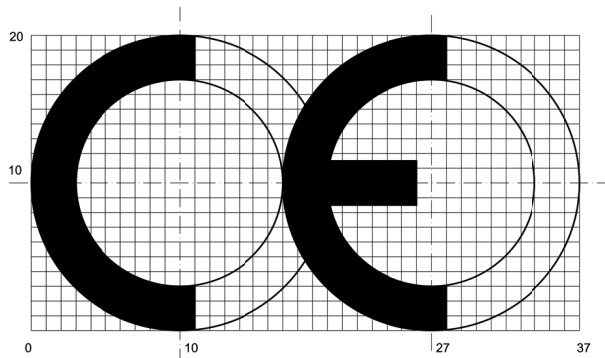
- 1) електрична опрема испуњава очекиване механичке захтеве, тако да не доводи у опасност људе, домаће животиње и имовину;
- 2) електрична опрема буде отпорна на немеханичке утицаје у предвидивим условима окружења тако да не доводи у опасност људе, домаће животиње и имовину;
- 3) електрична опрема не доводи у опасност људе, домаће животиње и имовину у предвидивим условима преоптерећења.

ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ И ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ

А ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

1. СЕ ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

СЕ знак усаглашености се састоји од стилизованог латиничног словног знака „СЕ“ у следећем облику:

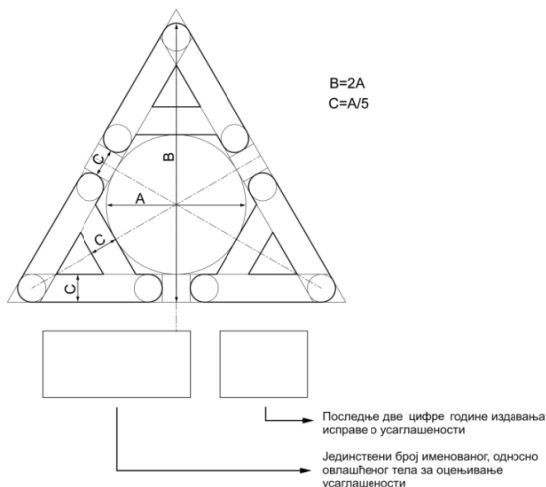
Висина СЕ знака мора бити најмање 5 mm.

Ако се СЕ знак смањује или увећава, морају се узети у обзир пропорције приказане на овом цртежу.

СЕ знак мора бити стављен на електричну опрему или на њену плочицу са подацима, а ако то није могуће или се не може обезбедити због врсте или својстава опреме, овај знак се ставља на амбалажу, ако је та опрема има, или у пратећу документацију.

2. СРПСКИ ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

Српски знак усаглашености се састоји од три велика слова А повезана у облику једнакоугаоног троугла (3А), изгледа и садржине као на слици:

Величина знака одређује се према висини В знака која може имати само заокружене вредности стандардних бројева према реду величина R10 изражених у милиметрима (mm) према српском стандарду SRPS A.A0.001-Стандардни бројеви, бројчане вредности и дефиниције.

Висина В знака износи, по правилу, најмање 5 mm.

Уз Српски знак се ставља јединствени број Именованог, односно овлашћеног тела за оцењивање усаглашености из регистра именованих, односно овлашћених тела за оцењивање усаглашености, као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености, ако је то тело спроводило, односно учествовало у оцењивању усаглашености.

Б ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ

Декларација о усаглашености садржи, нарочито:

- 1) пословно име, односно назив или име и адресу седишта произвођача и, кад је то одговарајуће, пословно име, односно назив или име и адресу седишта његовог заступника;
- 2) опис електричне опреме са подацима који омогућавају ближу идентификацију електричне опреме;
- 3) позивање на овај правилник;
- 4) позивање на примењене српске стандарде са списка стандарда из члана 8. овог правилника;
- 5) позивање на техничке спецификације у којима су садржани захтеви за усаглашеност, где је то одговарајуће;
- 6) податке о изјави о усаглашености коју је издало Именовано тело, ако је оно спроводило или учествовало у оцењивању усаглашености електричне опреме у складу са чланом 10. овог правилника, као и податке о Именованом телу које је издало ту изјаву;
- 7) последње две цифре године у којој је стављен знак усаглашености;
- 8) место и датум издавања Декларације о усаглашености;
- 9) идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за издавање Декларације о усаглашености у име произвођача или његовог заступника.

**ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ КОЈЕ СПРОВОДИ ПРОИЗВОЂАЧ
(ИНТЕРНА КОНТРОЛА ПРОИЗВОДЊЕ)**

1. Интерна контрола производње је поступак којим произвођач, који извршава обавезе у складу са тачком 2. овог прилога, гарантује и изјављује да електрична опрема испуњава захтеве из овог правилника који се на ту опрему примењује. Произвођач или његов заступник дужан је да стави знак усаглашености на сваку електричну опрему и да сачини Декларацију о усаглашености.

2. Произвођач сачињава техничку документацију за електричну опрему, у складу са захтевима из тачке 3. овог прилога.

3. Техничка документација мора да омогући оцењивање усаглашености електричне опреме са захтевима овог правилника.

Документација из става 1. ове тачке, мора, у мери која је потребна за оцену усаглашености, да садржи податке о пројектовању, изради и раду електричне опреме, а нарочито:

- 1) општи опис електричне опреме;
- 2) идејни пројекат и производне цртеже и шеме компоненти, подклопова, струјних кола и др;
- 3) описе и објашњења потребна за разумевање цртежа и шема из подтачке 2) ове тачке, као и рада електричне опреме;
- 4) списак стандарда који су примењени у целини или делимично, као и опис решења за постизање усаглашености са захтевима овог правилника ако стандарди нису примењени;
- 5) резултате прорачуна приликом пројектовања, извршених испитивања и др;
- 6) извештаје о испитивањима.

4. Произвођач или његов заступник чува оригинални примерак Декларације о усаглашености или њену фотокопију са преводом на српски језик, ако електрична опрема није произведена у Републици Србији, као и техничку документацију, које морају бити на располагању и доступне надлежним инспекторима, најмање десет година после датума када је та опрема последњи пут израђена.

Ако произвођач или његов заступник није регистрован у Републици Србији, обавезе из става 1. ове тачке преузима увозник електричне опреме.

5. Произвођач је дужан да предузме све потребне мере да производни процес обезбеђује усаглашеност израђене електричне опреме са техничком документацијом из тачке 2. овог прилога, као и са захтевима овог правилника.

**ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ КОЈЕ СПРОВОДИ
ИМЕНОВАНО ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ**

Оцењивање усаглашености из овог прилога спроводи се применом поступка за оцењивање усаглашености из Прилога 3 и следећих додатних поступака:

1. Произвођач или његов заступник Именованом телу подноси техничку документацију и захтев за оцењивање усаглашености, у коме наводи који аспекти битних захтева се морају оценити.

2. Именовано тело прегледа техничку документацију и оцењује да ли техничка документација доказује испуњеност захтева из овог правилника. Ако је усаглашеност електричне опреме потврђена, Именовано тело издаје произвођачу или његовом заступнику изјаву којом се потврђује усаглашеност електричне опреме.

3. Изјава из тачке 2. овог прилога, ограничена је на оне аспекте битних захтева које је Именовано тело оцењивало.

Изјаву из става 1. ове тачке, произвођач или његов заступник прилаже уз техничку документацију из Прилога 3.

**ЗАХТЕВИ КОЈЕ МОРА ДА ИСПУНИ ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ
ДА БИ БИЛО ИМЕНОВАНО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ**

1. Тело за оцењивање усаглашености, његов директор, односно чланови извршног одбора директора или чланови управног одбора тог тела, као и запослена и друга ангажована лица (у даљем тексту: особље) одговорна за спровођење оцењивања усаглашености у складу са овим правилником не смеју бити пројектанти, произвођачи, испоручиоци или монтери опреме која се прегледа, нити заступници било које од тих страна. Они не смеју бити укључени, директно или као заступници у пројектовању, изради, маркетингу или одржавању те опреме. То не искључује могућност размене техничких информација између произвођача и тела за оцењивање усаглашености.

2. Тело из тачке 1. овог прилога, као и његово особље дужно је да спроводи оцењивање усаглашености са највишим степеном професионалног интегритета и техничке оспособљености и не смеју бити изложени било каквим притисцима, нити бити у конфликту интереса, посебно финансијских, који би могли утицати на њихову оцену или резултате прегледа, посебно од стране лица или групе лица које су заинтересоване за резултате оцењивања усаглашености.

3. За сваку врсту електричне опреме за коју тело за оцењивање усаглашености тражи именовање, као и за сваки поступак оцењивања усаглашености, то тело, и пре и после именовања, мора имати на располагању особље са техничким знањем, као и довољним и одговарајућим искуством за обављање послова оцењивања усаглашености.

Особље задужено за обављање послова оцењивања усаглашености мора имати и:

1) одговарајуће радно искуство, као и одговарајуће овлашћење за обављање послова оцењивања усаглашености;

2) способност и самосталност у припреми извештаја у вези са извршеним оцењивањем и вршењу провере одређених овим правилником.

4. Тело за оцењивање усаглашености мора да има одговарајућу опрему за испитивања у зависности од захтева садржаних у српским стандардима са списка стандарда из члана 8. овог правилника и врсте електричне опреме чија се усаглашеност оцењује, односно битних захтева или аспеката битних захтева у односу на које се врши оцењивање усаглашености.

5. Непристрасност особља које врши оцењивање усаглашености електричне опреме мора бити гарантована. Зарада, односно награда особља не може да зависи од броја обављених испитивања, нити од резултата таквих испитивања.

6. Тело за оцењивање усаглашености мора да има одговарајући општи акт којим ће бити прописан поступак за обављање послова оцењивања усаглашености, укључујући и поступак одлучивања по приговорима на рад тог тела и донете одлуке.

7. Тело за оцењивање усаглашености мора да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету.

8. Особље тела за оцењивање усаглашености дужно је да чува као пословну тајну све информације које добије приликом обављања послова оцењивања усаглашености, у складу са својим општим актом о пословној тајни, овим правилником и другим прописима.